

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” број 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11), член 21 став 2 и член 22 став 2 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Македонија” број 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13 и 41/14) и член 7 алинеја 5 од Законот за стручно образование и обука („Службен весник на Република Македонија” број 71/06, 117/08, 148/09, 17/11, 24/13, 137/13 и 41/14), министерот за образование и наука донесе наставна програма по **верски туризам за III година**, угостителско-туристичка струка, образовен профил угостителски техничар за рурален туризам за учениците во средното стручно четиригодишно образование.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

ВЕРСКИ ТУРИЗАМ

III година

УГОСТИТЕЛСКО-ТУРИСТИЧКА СТРУКА

Угостителски техничар за рурален туризам

Скопје, 2014 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИСКИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ВЕРСКИ ТУРИЗАМ

1.2. Образовен профил, струка и времетраење на образованието

1.2.1. Образовен профил: угостителски техничар за рурален туризам

1.2.2 Струка: угостителско-туристичка

1.2.3. Времетраење на образованието: четири години

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Трета

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

2.1. Општа цел на наставата по наставниот предмет **верски туризам** е учениците да стекнат знаења за различните видови и форми на верскиот туризам.

2.2. Посебни цели:

По совладување на наставната програма по предметот **верски туризам** како задолжителен наставен предмет, ученикот стекнува знаења и се оспособува:

- да ја дефинира религијата;
- да ги разликува видовите религиозни групи;
- да го дефинира верскиот туризам;
- да дискутира за историскиот развој на верскиот туризам;
- да ги набројува туристичките мотиви за учество во верскиот туризам;
- да ги опишува видовите верски туризам;
- да го дефинира поклоништвото (аџиство);
- да дава примери за менаџмент со верските места, настани и објекти;
- да ја анализира туристичката инфраструктура на верските места, настани и објекти;
- да ги опишува гостопримливоста и правилата на однесување во верските објекти;
- да ги препознава христијанските, исламските и верските објекти од други религиозни групи во Република Македонија;
- да ја препознава туристичката валоризација на манастирите во Република Македонија;
- да елаборира за потенцијалите на Република Македонија за развој на манастирскиот туризам.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За совладување на содржините од наставниот предмет **верски туризам** како задолжителен предмет, потребно е учениците да поседуваат претходни знаења од областа на туристичка географија, организација на услуги на сместување и послужување, основи на угостителство и туризам, маркетинг, историја и културно историско наследство.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структура на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација помеѓу тематските целини и предмети
1. ПОИМ, ДЕФИНИРАЊЕ И ВИДОВИ РЕЛИГИИ	18	<p><i>Ученикот:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – да ја дефинира религијата – да го препознава историскиот развој на религиите – да ги разликува видовите религиозни групи – да дава примери за карактеристиките на различни религии – да ја препознава поврзаноста на туризмот со религијата 	<ul style="list-style-type: none"> – демонстрирање дефиниции за религијата – претставување на историскиот развој на религиите – давање приказ за видовите религиозни групи – анализирање на карактеристиките на различните религии – објаснување на поврзаноста на туризмот со религијата 	<ul style="list-style-type: none"> – поврзаност со останатите наставни предмети со слични или сродни наставни содржини, како историја и културно историско наследство – теренска настава
2. ДЕФИНИРАЊЕ И ВИДОВИ ВЕРСКИ ТУРИЗАМ	18	<p><i>Ученикот:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – да го дефинира верскиот туризам – да дискутира за историскиот 	<ul style="list-style-type: none"> – презентирање дефиниции за верскиот туризам 	<ul style="list-style-type: none"> – поврзаност со останатите наставни

		<p>развој на верскиот туризам</p> <ul style="list-style-type: none"> – да ги набројува туристичките мотиви за учество во верскиот туризам – да ги опишува видовите верски туризам – да го дефинира поклоништвото (аџиство) – да ги препознава масовните собири по повод важни верски датуми и годишнини – да ги препознава посетите на верски места и објекти како дел од туристички аранжман 	<ul style="list-style-type: none"> – приказ на историскиот развој на верскиот туризам – презентирање на туристичките мотиви за учество во верскиот туризам – опишување на видовите верски туризам – демонстрирање фотографии, интернет-страници и филмови поврзани со поклоништвото (аџиство) – презентирање на масовните собири по повод важни верски датуми и годишнини – анализирање на посетите на верски места и објекти како дел од туристички 	<p>предмети со слични или сродни наставни содржини, како културно историско наследство, историја</p>
--	--	--	--	--

			аранжман	
3. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ВЕРСКИОТ ТУРИЗАМ	18	<p><i>Ученикот:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – да ја дискутира глобализацијата на верскиот туризам – да го препознава маркетингот во верскиот туризам – да дава примери за менаџмент со верските места, настани и објекти – да ја анализира туристичката инфраструктура на верските места, настани и објекти – да ја објаснува организацијата и туристичкото водење групи кај верскиот туризам – да ги опишува гостопримливоста и правилата на однесување во верските објекти 	<ul style="list-style-type: none"> – објаснување на глобализацијата на верскиот туризам – презентирање на маркетингот во верскиот туризам – практични примери за менаџмент со верските места, настани и објекти – приказ на туристичката инфраструктура на верските места, настани и објекти – демонстрирање фотографии, интернет-страници и филмови поврзани со организација и туристичко водење групи кај верскиот туризам – презентирање на гостопримливоста 	<ul style="list-style-type: none"> – поврзаност со останатите наставни предмети со слични или сродни наставни содржини како туристичка географија, историја, културно и историско наследство, основи на угостителство и туризам, маркетинг

			и правилата на однесување во верските објекти	
4. ТУРИСТИЧКА ВАЛОРИЗАЦИЈА НА ВЕРСКИТЕ ОБЈЕКТИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	18	<p><i>Ученикот:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – да ги препознава христијанските, исламските и верските објекти од други религиозни групи во Република Македонија – да го објаснува пристапот кон валоризација на верските објекти и споменици на културата – да ја анализира просторната разместеност на манастирите во Република Македонија – да ја препознава туристичката валоризација на манастирите во Република Македонија – да елаборира за потенцијалите на Република Македонија за развој на манастирскиот туризам 	<ul style="list-style-type: none"> – презентирање на христијанските, исламските и верските објекти од други религиозни групи во Република Македонија – приказ на пристапот кон валоризација на верските објекти и споменици на културата – објаснување на просторната разместеност на манастирите во Република Македонија – опишување на туристичката валоризација на манастирите во Република 	<ul style="list-style-type: none"> – поврзаност со останатите наставни предмети со слични или сродни наставни содржини, како организација на услуги за сместување и послужување

			Македонија – практични примери за манастирскиот туризам во Република Македонија	
--	--	--	---	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Согласно со целите на наставната програма по наставниот предмет **верски туризам** како задолжителен предмет, наставникот користи општопознати педагошко-психолошки и дидактичко-методски методи и активни форми на работа, кои на ученикот му овозможуваат активно да учествува во наставата.

Во текот на наставата ќе се користат повеќе форми на работа: индивидуална работа, работа во парови, работа во групи. Наставникот ќе ги планира користењето на формите и методите при подготовката на наставниот час и истите ќе ги реализира преку конкретни активности за време на самиот час. Наставникот треба да ја усогласи примената на наставните форми и методи со материјално-техничките и просторните услови во училиштето, како и со возраста, предзнаењето и интересот на учениците.

Во текот на наставата наставникот треба да ги преземе следните активности: објаснува, демонстрира, дава инструкции, дискутира, поставува задачи, ги вреднува задачите, презентира, води забелешки, организира проекти, изведува практична работа и активности со учениците, ги вреднува постигнувањата на учениците.

Во текот на наставата ученикот треба да ги преземе следните активности: слуша, набљудува, вежба, демонстрира, проверува, применува, истражува, учи во парови и во групи, учи самостојно, користи различни нагледни средства и извори на информации, посетува различни објекти на терен.

4.3. Организација и реализација на наставата

Воспитно-образовната работа по наставниот предмет **верски туризам** како задолжителен предмет се реализира преку стручно-теоретска настава во кабинет-училница, соодветно опремена и преку теренска настава. Образовните активности се организирани во две полугодија, преку неделен распоред на часовите. Бројот на часови кој е даден за одделни наставни целини во точката 4.1. од овој документ, опфаќа часови за обработка на нови наставни содржини, вежби, повторување, утврдување на знаењето, правење проекти на дадени теми, организирање работилници и др. При реализацијата на наставата за овој предмет потребно е да се посетат некои соодветни религиозни институции кои учествуваат во верскиот туризам, преку теренска настава, настава во природа или наставни екскурзии. Сето ова е потребно за задоволување на ученичките интереси и потреби, оспособување на учениците за самостојно размислување и заклучување, како и за донесување сопствени решенија. Поради корелацијата на содржините од наставниот предмет со други наставни предмети, потребно е тимска работа на наставникот по предметот верски туризам со наставници кои реализираат други наставни предмети.

4.4. Наставни средства и помагала

За остварување на целите на наставата потребно е да се обезбедат соодветни просторни и материјално-технички услови: кабинет, компјутер, Интернет, графоскоп, ТВ, слики, цртежи, проспекти, географски-тематски карти за Република Македонија, збирка на разни фактографски податоци за верски туризам во Република Македонија и светот, стручни списанија и други наставни средства.

За успешно совладување на целите на наставниот предмет потребно е да се користи соодветна литература: учебници и учебни помагала, лексикони и енциклопедии, наставни материјали подготвени од страна на наставникот, универзитетски учебници, стручни списанија и брошури, интернет-информации и слично.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигнувањата на учениците се врши преку следење и вреднување на знаењата и умеењата, континуирано во текот на целата учебна година, усно и писмено преку тестови на знаења, вежби или други форми како изготвување писмени извештаи, концепти и проекти, кои се користат по обработката на секоја наставна целина. Секој ученик во текот на едно полугодие добива најмалку две оценки. Доколку ученикот не ја совлада наставната програма по предметот, се постапува според законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет **верски туризам** треба да ги поседува следните персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е психофизички здрав, да го користи и применува литературниот јазик и писмо на кои се изведува наставата, да е комуникативен и отворен, да е подготвен за соработка, да има соодветно образование, да ја сака педагошката работа, да е креативен и добар организатор, да ја почитува личноста на ученикот, да е подготвен за примена на иновации во воспитно-образовниот процес, да применува современи образовни техники и технологии, да е добар предавач и организатор на наставата.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот **верски туризам** ја реализираат кадри со завршени студии по:

- угостителство и туризам.

со здобиена педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард за простор

Наставата по наставниот предмет **верски туризам** се реализира во кабинет-училница опремена со материјално-технички и дидактички средства, согласно Нормативите за простор и наставни средства.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај 2014 година

7.2. Состав на работната група:

1. м-р Чедомир Димовски, раководител, советник во Центар за стручно образование и обука - Скопје
2. д-р Дејан Методијески, член, професор на Факултет за туризам и бизнис логистика - Штип
3. Ристо Мегленов, член, наставник, СУГ - Скопје „Лазар Танев”
4. Јасмина Методијеска, член, туристичка агенција „Вардар експрес травел” - Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 1.9.2014 година

Одобрил:

Zeqir Zeqiri, директор

9. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНА ПРОГРАМА

Наставна програма по *верски туризам* за *III година* угостителско-туристичка струка – образовен профил угостителски техничар за рурален туризам за учениците во средното стручно образование, на предлог на Центарот за стручно образование и обука ја донесе

на ден, _____
Скопје

Министер,

Mr. Abdilaqim Ademi